سوالات امتحان درس : **فارسی ۱**	**اداره کل آموزش وپرورش خراسان رضوی**		نام آموزشگاه : **امام حسین (ع) ۱**	
	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۶ مشهد مقدس		**دبیر : عشقی**	
	خرداد ۱۳۹۹			
نوبت امتحانی :	پایه تحصیلی:	رشته تحصیلی:	تاریخ امتحان :	ساعت شروع :
نوبت دوم	دهم	انسانی و ریاضی	۱۳۹۹/۳/۲۴	۹ صبح
نام و نام خانوادگی :	شماره صندلی :	تعداد سوالات:	تعداد صفحات : ۵	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

بخش اول – قلمرو زبانی (۶ نمره)	
۱ – معنی واژه های مشخص شده ، در عبارت های و شعر زیر را بنویسید. الف – هر که داد از خویشتن دهد. از داور مستغنی باشد. ب – بچه ها ، همان بچه های بی تکلف ، متواضع و ساده ای هستند که همیشه در مسجد می بینی. ج – کُشانی بدو گفت بی بارگی / دهی سر به کشتن به یکبارگی	**۰.۷۵**
۲ – معادل معنایی واژه های نوشته شده در کمانک را با توجه به ابیات داده شده بنویسید. الف – نه تسلیم و سازش ، نه تکریم و خواهش / بتازد به نیرنگ تو توسن من (اسب سرکش : . . . . .) ب – هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضیض هم می توان عزیز بود (جای پست در زمین : . . . . .)	**۰.۵**
۳ – معنای درست کلمات " کام ، وَرطه ، عَنود " به ترتیب در کدام گزینه آمده است ؟ الف – نیت ، مهلکه ، خوش حلق ب – آرزو ، گودال ، بدخواه ج – تلخی ، گرفتاری ، دشمن د – قصد ، رهایی ، ستیزه کار	**۰.۵**
۴ – در موارد زیر املای درست واژه ها را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف – یک روز خسرو بر خلاف عادت (معلوف - مالوف) یک کیف حلبی به مدرسه آورد. ب – ما را به راه دریا گسیل کرد ؛ چنان که در کرامت و (فراغ - فراق) به پارس رسیدیم. ج – عامل شهری به خلیفه نبشت که دیوار شهر ، خراب شده است ، آن را (امارت - عمارت) باید کردن.	**۰.۷۵**
۵ – در جملات زیر غلط های املایی را بیابید و شکل درست آن را بنویسید. الف – و فلق مهرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گذارده ای. ب – دست معلم از وَقب حیوان روان شد ، دو گوش را بالا برد و از یال قارب به زیر آمد. ج – هر که در مسلخ گرمابه بود ، همه بر پای خواسته بودند و نمی نشستند.	**۱**
۶ – در جمله زیر ، کدام قسمت حذف شده است ؟ نوع حذف را بنویسید. نه هر که به قامت مهتر ، به قیمت بهتر.	**۰.۵**

۷ – در بیت زیر یک " متمم " همراه با " دو حرف اضافه " به کار رفته است مشخص کنید و بنویسید . " کمان به زه را به بازو فگند / به بند کمر بر ، بزد تیر چند " حروف اضافه اول : . . . . . متمم : . . . . . حروف اضافه دوم :	۰.۷۵
۸ – در کدام گزینه نقش دستوری " ضمیر پیوسته " مشخص شده با نقش دستوری ضمیر " ـَش " در مصراع " خدایش در همه حال از بلا نگه دارد " همسان است ؟ الف – حسنت به اتفاق ملاحت جهان گرفت ب – ای صبح دم ، ببین که کجا می فرستمت ج – چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت ؟ د – گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد	۰.۲۵
۹ – کدام یک از گزینه های زیر " ترکیب اضافی " نیست ؟ الف – آهوی دشت ب – میز کلاس ج – خط خوانا د – ماهی دریا	۰.۲۵
۱۰ – نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید. ناتانائیل ، آسمان را دیدم که در انتظار سپیده دم می لرزید ، ستاره ها یک یک ، رنگ می باختند.	۰.۷۵
بخش دوم – قلمرو ادبی (۴ نمره)	
۱۱ – در اشعار زیر ، کدام یک از واژه های مشخص شده ، استعاره به شمار می آید ؟ الف – ای مسافر دیرین بر روی خار و درد / ای چون ستاره فروزان ! ب – زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت / ناچار ، کاروان شما نیز بگذرد	۰.۲۵
۱۲ – هر یک از اشعار گروه " الف " با کدام آرایه گروه " ب " ارتباط دارد ؟ (در گروه " ب " یک مورد اضافه است) گروه " الف " | گروه " ب " ز گرز تو خورشید گریان شود / ز تیغ تو ناهید بریان شود | الف – حس آمیزی زینهار از قرین بد زنهار / وقنا ربنا عذاب النار | ب - سجع تیرگی می آید / دشت می گیرد آرام / قصه رنگی روز / می رود رو به تمام | ج - اغراق | د - تضمین	۰.۷۵
۱۳ – " مَثَل " به کاررفته در بیت زیر ، در چه مواقعی به کار می رود ؟ (فقط کاربرد آن را بنویسید) " نباشی بس ایمن به بازوی خویش / خورد گاو نادان ز پهلوی خویش "	۰.۵
۱۴ – در کدام یک از گزینه های زیر ، از شیوه بلاغی استفاده نشده است ؟ الف – تجلی هستی است جان کندن من ب – برو ای گدای مسکین در خانه علی زن ج – تا عهد تو در بستم ، عهد همه بشکستم د – بپوشید درع سواران جنگ	۰.۵
۱۵ – " جناس ناهمسان یا اختلافی " را در بیت زیر ، مشخص کنید. " دید پر روغن دکان و جامه چرب / بر سرش زد گشت طوطی کل ز ضرب "	۰.۲۵

۱۶ – کدام یک از آثار زیر ، سروده " سید علی موسوی گرما رودی " است ؟ الف – سمفونی پنجم جنوب ب – گوشواره عرش ج – من زنده ام د - اتاق آبی	۰.۲۵
۱۷ – شعر حفظی - ابیات زیر ، از شعر " دلیران و مردان ایران زمین " است . آن ها را کامل کنید. الف – چو هنگامه آزمون تازه شد / ..... ب - ..... / کز آن خیره شد دیده روزگار ج – شما را چو باور به یزدان بود /	۱.۵
بخش سوم – قلمرو فکری (۶ نمره)	
۱۸ – مفهوم شعر زیر را بنویسید. " چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد "	۰.۵
۱۹ – مفهوم کلی ابیات زیر را بنویسید. الف – جز از جام توحید هرگز ننوشم / زنی گر به تیغ ستم گردن من ب – حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد	۱
۲۰ – بیت " آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد " با کدام گزینه مرتبط است ؟ الف – الدّهرُ یَومانِ یومٌ و یومٌ علیک ب – کُلُ نفسِ ذائقهُ الموت ج – لا تُدرکه الاهپار و هُویدرکُ الابصار د – الصبر مِفتاح الفَرج	۰.۵
۲۱ – مفهوم قطعه زیر چیست ؟ " حسرت نبرم به خواب آن مرداب / کارام درون دشت شب خفته است " " دریایم و نیست با کم از طوفان / دریا همه عمر خوابش آشفته است "	۰.۵
۲۲ – بیت " دوران روزگار به ما بگذرد بسی / گاهی شود بهار و دگر گه خزان شود " با کدام جمله ارتباط معنایی دارد ؟ الف – دست تنگ بود و وُسعی نداشت که حال مرا مرمتی کند ب – تا مردم بدانند که به شدتی که روزگار پیش آید ، نباید نالید	۰.۵
- جملات و ابیات زیر را به نثر روان برگردانید.	
۲۳ – خاک مظهر فقر مخلوق در برابر غنای خالق است	۰.۵
۲۴ – بدان کوش که به هر محالی ، از حال و نهاد خویش بنگردی	۰.۵
۲۵ – در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری	۰.۵
۲۶ – بشد تیز رهام با خود و گبر / همی گرد رزم اندر آمد به ابر	۰.۵
۲۷ – خونت با خون بهایت حقیقت در یک تراز ایستاد	۰.۵
۲۸ – چون داد عادلان به جهان در ، بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد	۰.۵

از گروه " الف " و " ب " فقط می توانید به یک گروه از سوالات را پاسخ دهید.	
گروه " الف " (درس های حضوری) (۴ نمره)	
۱ – برای هر یک از واژه ها یک " هم آوا " بنویسید. **الف – مغلوب** **ب – غذا**	**۰.۵**
۲ – کلمه " را " در هر یک از مصراع های زیر ، چه کاربردی دارد ؟ " هدیه ها می داد هر درویش را / تا بیابد نطق مرغ خویش را "	**۰.۵**
۳ – در عبارت زیر یک " جمله پیرو یا وابسته " مشخص کنید. بامداد در خانقاه بنهادند ، مردم می آمدند و می نشستند ، چون شیخ بیرون آمد. مقریان قرآن بر خواندند و مردم بسیار در آمدند	**۰.۲۵**
۴ – مفهوم کنایی هر یک از عبارات زیر را بنویسید. الف – عنان را گران کردن. ب – سرهم نبرد به گرد آوردن.	**۰.۵**
۵ – " ایهام " را در بیت زیر بیابید و بنویسید. " گفتم : که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید "	**۰.۵**
۶ – در بیت زیر مفهوم قسمت های مشخص شده را بنویسید. " در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت / این عوعو سگان شما نیز بگذرد "	**۰.۵**
- معنی و مفهوم ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.	
۷ – معلم گوزن را رعنا رقم می زد.	**۰.۲۵**
۸ – چو گفتمش که دلم را نگاه دار ، چه گفت ؟ / ز دست بنده چه خیزد ، خدا نگه دارد	**۰.۵**
۹ – تا عالمیان بدانند که هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب دان برابر نیاید	**۰.۵**
گروه " ب " (درس های غیرحضوری) (۴ نمره)	
۱ – شاعر در بیت زیر ، آدمی را از چه چیز برحذر می دارد ؟ " چون بسی ابلیس آدم روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست "	**۰.۵**
۲ – در ابیات زیر مفاهیم قسمت های مشخص شده را بنویسید. الف – خورشید : کای مرد رزم آزمای / هماوردت آمد ، مشو باز جای ب – کمان را به زه کرد و بگشاد بر / نبد مرغ را پیش تیرش گذر	**۰.۵**
۳ – جمله " ای کاش عظمت در نگاه تو باشد ، نه به آنچه می نگری " را با این سروده سهراب سپهری مقایسه کنید . " چشم ها را باید شست جور دیگر باید دید "	**۰.۵**
۴ – با توجه به ابیات زیر از داستان " طوطی و بقال " شاعر ، علت گمراهی مردم دنیا را در چه چیز می داند؟ " از قیاسش خنده آمد خلق را / کو چو خود پنداشت صاحب دلق را " " جمله عالم زین سبب گمراه شد / کم کسی ز ابدال حق آگاه شد "	**۰.۵**

۵ – بیت " بزد بر بر و سینه اشکبوس / سپهر آن زمان ، دست او داد بوس " بیانگر ویژگی . . . . . حماسه است .	۰.۵
- معنی و مفهوم ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.	
۶ – سرتیب هم رها وردی باب دندان ، نصیبش شده بود.	۰.۵
۷ – کار پاکان را قیاس از خود مگیر / گر چه ماند در نبشتن شیر و شیر	۰.۵
۸ – فرود آمد از دژ به کردار شیر / کمر بر میان ، باد پایی به زیر	۰.۵
" فرزندم بال های اندیشه ات پر توان باد "	